

C.U.SHAH UNIVERSITY
Summer Examination-2022

Subject Name : Sociological Foundation of Education

Subject Code : MED02SFE1

Branch: M.Ed.

Semester : 2

Date : 05/07/2022

Time : 11:00 To 02:00

Marks : 70

Instructions:

- (1) Use of Programmable calculator & any other electronic instrument is prohibited.
- (2) Instructions written on main answer book are strictly to be obeyed.
- (3) Draw neat diagrams and figures (if necessary) at right places.
- (4) Assume suitable data if needed.

- પ્રશ્ન-૧ (અ) નીચેઆપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે ૫૦૦ શબ્દોમાં આપો. (૦૮)
- 1 સમાજશાસ્ત્રની સંકલ્પના, અર્થ તેની વ્યાખ્યાઓ સાથે વિસ્તૃત રીતે વર્ણવો.
- 2 શિક્ષણનું સમાજશાસ્ત્ર એટલે શું? વિસ્તારપૂર્વક લખો.
- પ્રશ્ન-૧ (બ) નીચેઆપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો ઉત્તર આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં આપો. (૦૬)
- 1 શિક્ષણના સમાજશાસ્ત્રનો અર્થ અને તેના વ્યાપ વિશે ચર્ચા કરો.
- 2 શૈક્ષણિક સમાજશાસ્ત્રના કાર્યો વર્ણવો.
- 3 શૈક્ષણિક સમાજશાસ્ત્રનું મહત્ત્વ જણાવો.
- પ્રશ્ન-૨ (અ) નીચેઆપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે ૫૦૦ શબ્દોમાં આપો. (૦૮)
- 1 સામાજિક સ્તરીકરણ એટલે શું? તેની સંકલ્પના સમજાવો.
- 2 સામાજિકીકરણની પ્રક્રિયા વિગતે વર્ણવો.
- પ્રશ્ન-૨ (બ) નીચેઆપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો ઉત્તર આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં આપો. (૦૬)
- 1 બાળકના સામાજિકરણમાં કયા ઘટકો મહત્ત્વના છે?
- 2 સામાજિકરણમાં શિક્ષકની ભૂમિકા વિશે લખો.
- 3 સામાજિકરણનો અર્થ, સંકલ્પના અને મહત્ત્વ જણાવો.
- પ્રશ્ન-૩ (અ) નીચેઆપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે ૫૦૦ શબ્દોમાં આપો. (૦૮)
- 1 સામાજિક પરિવર્તનની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી વિસ્તૃત વર્ણન કરો.
- 2 શિક્ષણ અને સામાજિક પરિવર્તન વચ્ચેનો સંબંધ સ્પષ્ટ કરો.
- પ્રશ્ન-૩ (બ) નીચેઆપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો ઉત્તર આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં આપો. (૦૬)
- 1 સામાજિક પરિવર્તનમાં શિક્ષણની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
- 2 ભારતમાં સામાજિક પરિવર્તન પર અસર કરતાં પરિબળો જણાવો

- 3 સામાજિક પરિવર્તનમાં કુટુંબની ભૂમિકાનું મહત્ત્વ સમજાવો.
- પ્રશ્ન-૪ (અ) નીચેઆપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે ૫૦૦ શબ્દોમાં આપો. (૦૮)
- 1 વંચિત વર્ગના બાળકો માટે શિક્ષણમાં સમાન તકો ઊભી કરવા કેવા પ્રકારની વ્યવસ્થા કરવી જોઈએ?
- 2 અનુસૂચિત જાતિના બાળકો શિક્ષણમાં વધુ સહભાગી બને તે માટેના કાર્યક્રમો જણાવો.
- પ્રશ્ન-૪ (બ) નીચેઆપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો ઉત્તર આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં આપો. (૦૬)
- 1 સામાજિક સ્તરીકરણની શિક્ષણ પર થતી અસરો જણાવો.
- 2 સામાજિક વર્ગોની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
- 3 સામાજિક ગતિશીલતાના પ્રકારો ઉદાહરણ સહ સમજાવો.
- પ્રશ્ન-૫ નીચેઆપેલ તમામ પ્રશ્નોના ઉત્તર એકેબેવાક્યોમાં આપો. (૧૪)
- 1 શિક્ષણના સમાજશાસ્ત્રના જનક કોને કહેવામાં આવે છે?
- 2 શૈક્ષણિક સમાજશાસ્ત્રના બે કાર્યો જણાવો.
- 3 “ભારતનું ભાવિ તેના વર્ગખંડોમાં ઘડાઈ રહ્યું છે ”. વિધાનનો ઉલ્લેખ કયા શિક્ષણપંચમાં છે?
- 4 ગતિશીલતાના પ્રકારો જણાવો.
- 5 ગતિશીલતા પર અસર કરનારાં બે પરીબળો જણાવો.
- 6 સામાજિક ગતિશીલતામાં અવરોધક પરીબળો જણાવો.
- 7 બાળકના શિક્ષણની સૌ પ્રથમ શરૂઆત ક્યાં થાય છે?
- 8 બાળકના શિક્ષણની ઔપચારિક શરૂઆત ક્યાં થાય છે?
- 9 શૈક્ષણિક સમાજશાસ્ત્રના ધ્યેયો જણાવો.
- 10 સામાજિક અને આર્થિક પછાત વર્ગના બાળકો માટે શિક્ષણમાં સમાન તક માટે કઈ સુવિધાઓ આપવામાં આવે છે?
- 11 ભારતમાં સામાજિક ગતિશીલતામાં પ્રથમ અવરોધક પરિબળ ક્યું છે?
- 12 સમાન તકો પ્રાપ્ત કરવા માટે કયા ક્ષેત્રે સઘન પ્રયત્નો કરવા પડે?
- 13 લોકશાહીનાં પાયાનાં મૂલ્યો જણાવો.
- 14 સામાજિક પરિવર્તનના દૂત તરીકે કોની ભૂમિકા મહત્ત્વની છે?

